

Landsrapport 2021

Land: Finland

Medlemsantal: 1089

Ordförande: Armi Nurmi 2018–2021

Representanter i NFSY:

- Ordinarie: Mia Gerdt (Tammerfors) och Tony Valtonen (Esbo)
- Suppleanter: Hans Kankkonen (Vasa) och Paula Lindqvist (Helsingfors)

Föreningens uppdrag är

- att stärka föreningens ställning samt att fungera som en pedagogisk intresseorganisation.
- att utveckla elev/studiehandledningen, förbättra handledarnas yrkeskunskap, stärka samhörigheten samt bevaka medlemmarnas allmänna yrkesmässiga intressen
- att upprätthålla och utvidga internationella kontakter

Suomen opinto-ohjaajat ry. - Studiehandledarna i Finland rf. (SOPO) har fortsatt intressebevakning via undervisningssektorns fackorganisation OAJ.

Det centrala målet har varit att trygga utbudet av handledningen inom alla olika stadier och på detta sätt erbjuda alla elever och studerande tillräckligt med handledning. Målet är 200 elever per studiehandledare.

Medlemsstatistik 31.12.2021

- ordinarie medlemmar 973
- studerandemedlemmar 59
- hedersmedlemmar 17
- pensionärer 40

Enligt skolform

- grundskola 311
- grundskola och gymnasium 47
- gymnasium 210
- yrkesutbildning på andra stadiet 247
- högskola (yrkeshögskola+universitet) 117
- övriga 41

Studiehandledarna i Finland rf. är en nationell förening för alla elev- och studiehandledare i Finland. I föreningens styrelse finns representanter från alla skolformer. Finland även den regionala representationen är en viktig aspekt vid valet av styrelsemedlemmarna. Föreningens syfte är främst att fungera som en pedagogisk förening som utvecklar och bevakar elev- och studiehandledarnas frågor och intressen.

Föreningen har kommittéer för samtliga skolformer (den grundläggande utbildningen, gymnasiet, yrkesutbildningen samt högskoleutbildningen (universitet och yrkeshögskolor) samt även en

internationell kommitté. Kommittéerna tar ställning till frågor som berör den politiska planeringen av utbildning och handledning. Kommittéerna kommenterar och för till styrelsen aktuella frågor som lyfts upp av föreningens medlemmar.

Konferenser

På grund av coronapandemin ordnades de nationella studiehandledardagarna 5.2.2021 virtuellt med temat "Yhteistyöllä eteenpäin" (Framåt med hjälp av samarbete). På programmet stod bl.a. årsmöte, de olika kommittéernas möten och utdelning av prisen Årets pro gradu och Årets regionala förening. Futuristen Elina Hiltunen och undervisningsråd Minna Polvinen från Utbildningsstyrelsen var inbjudna som föreläsare. Den virtuella konferensen lockade ca 860 deltagare.

Aktuellt i vägledningen

Föreningen har ett fortsatt stort förtroende inom den finländska utbildningspolitiken. Vi får många förfrågningar och vi upplever också att man lyssnar på vad vi har att säga. Under år 2021 har vi gjort utlåtanden om bland annat regeringens ändringsförslag till lagen om elev- och studerandevård, de gemensamma examensdelarna i de yrkesinriktade grundexamina samt ändringsförslagen i de allmänna föreskrifterna gällande studentexamen.

En stor utbildningspolitisk reform, dvs. lagen om utvidgad läroplikt, trädde i kraft 1.8.2021. I och med reformen höjdes läropliktsåldern till 18 år eller efter avlagd examen på andra stadiet. I samband med lagändringen blev också utbildningen på andra stadiet kostnadsfri för de studerande som är läropliktiga. SOPO har varit aktivt involverad i olika tillställningar relaterade till den utvidgade läroplikten och har skrivit flera expertutlåtanden om reformen. Ordförande Armi Nurmi har också varit engagerad i undervisningsministeriets uppföljningsgrupp för den utvidgade läroplikten. Studiehandledningens roll i reformen, kvalitetsfrågor i handledningen och antalet studiehandledare per elev har diskuterats flitigt. SOPOs tydliga budskap har varit att en studiehandledare kan ha maximalt 200 elever för att säkerställa en kvalitativ studievägledning.

Distansundervisningen på grund av Covid 19-pandemin fortsatte för många elever i grundskolan och på andra stadiet ännu under början av året. För högskolestuderandena fortsatte distansstudierna under merparten av året. I skolorna har man kunnat se tydliga konsekvenser av både distansstudierna och pandemin i form av bland annat ökade psykiska och sociala problem, koncentrationssvårigheter samt ökad skolfrånvaro. Det här har även påverkat studiehandledarnas arbete, i form av ett större behov av handledning och stöd.

Grundskolan

För studiehandledningen i grundskolan handlade det mycket om den utvidgade läroplikten som trädde i kraft i augusti 2021. Den nya lagen innebär även att vissa elever har rätt till [intensifierad personlig elevhandledning](#) i samband med ansökan till fortsatta studier efter den grundläggande utbildningen. Elevhandledaren bedömer behovet skilt för varje elev och hälsotillstånd, sociala orsaker, den egna uppfattningen av behovet av handledning, inlärningssvårigheter, attityder gentemot skolgången och kommunikationsfärdigheter kan vara kriterier. I den intensifierade personliga elevhandlingen får eleven personlig handledning och handledning i mindre grupper och

introduktionen till arbetsliv och utbildning effektiveras i årskurserna 8 och 9. För en elev som får intensifierad elevhandledning ska utarbetas en personlig plan för fortsatta studier.

SOPOs grundskoleutskott har aktivt jobbat för att garantera kvaliteten på handledningen och framföra rekommendationen om max 200 grundskoleelever per elevhandledare i olika sammanhang. Utskottet har även fört diskussion om elevhandledarnas kollektivavtal med lärarfacket OAJ och kommit med förslag på förbättringar av anställningsvillkoren för elevhandledarna.

Grundskoloutskottet har även deltagit i utvecklingsarbetet av [Valpas-tjänsten](#) tillsammans med Utbildningsstyrelsen och Undervisningsministeriet. Valpas är en ny elektronisk tjänst där tjänsteinnehavarna som övervakar fullföljandet av läroplikten kan följa upp elevens eller den studerandes situation under hela läroplikten. Via tjänsten kan man granska den läropliktigas uppgifter som berör ansökan till utbildning, studierätter och utbildningens avgiftsfrihet, och även ge information som följande aktör i ansvarskedjan behöver samt föra in uppgifter om avbrott i läroplikten.

Utskottet utformade också år 2021 en blankett för elevens plan för fortsatta studier efter grundskolan och som kan användas i grundskolans elevhandledning.

Gymnasiet

Gymnasiets nya läroplan trädde i kraft 1.8.2021. Ur studiehandledningens synvinkel är det flera relevanta teman som betonas i den nya läroplanen. De studerande ska erbjuds mer övergripande och långvarig studiehandledning än tidigare. Kontakterna till den omgivande världen, i synnerhet internationellt samarbete och samarbete med högskolor och arbetsliv, betonas i högre grad än tidigare. Alla gymnasiestuderande ska även ges möjlighet att avlägga högskolekurser redan som en del av gymnasiestudierna. I läroplanen ingår två obligatoriska moduler (å 2 studiepoäng) studiehandledning som i huvudsak genomförs som undervisning i klass.

Även den utvidgade läroplikten som infördes 1.8.2021 påverkade studiehandledningen i gymnasiet. Studiehandledarna har fått ett större uppföljningsansvar då de behöver ha koll på dem som vill avbryta sin gymnasieutbildning och se till att de hittar en annan utbildningsplats på andra stadiet.

SOPOs gymnasieutskott har varit fullt sysselsatta med ärenden som berör uppföljningsplikten som den utvidgade läroplikten medfört samt att utveckla praxis som den nya läroplanen förutsätter. Utskottet har bland annat utvecklat elektroniska blankettmallar för studieplanen, planen för studentexamen samt planen för fortsatta studier och karriär som den nya läroplanen i gymnasiet förutsätter.

Utskottet har även gett utlåtanden bland annat om utvecklandet av gymnasiediplomen, om utvecklandet av en ny mall för poängkompensation i studentexamen samt utlåtande om den nationella antagningen till högskolorna. På utskottets initiativ uppdaterades även SOPOs etiska principer för handledningen.

Yrkesutbildningen

Inom yrkesutbildningen präglades året av införandet av den förlängda läroplikten. Den nya läropliktslagen kräver att alla under 18 år ska studera vid en andra stadiets läroanstalt.

För studiehandledarna har den nya lagen lett till att man behövt tänka om när det kommer till både vägledningsmetoder och -processer. Man har varit tvungna att lägga mera fokus på unga som valt fel område och som hoppar av sin utbildning, och ha en allt intensivare handledningskontakt med dessa. I sista hand är det kommunens ansvar att hitta en lämplig studieplats för den unga. Detta kräver ett nära samarbete mellan olika läroanstalters vägledare. Läropliktslagen trädde i kraft med en så snabb tidtabell att ingen på förhand kunnat uppskatta det verkliga behovet av vägledning. Utbildningsstyrelsen tydliggör sina instruktioner och olika läroanstalters studiehandledare samarbetar och försöker utveckla sin verksamhet. SOPOs utskott för yrkesutbildningen tar aktivt ställning till den här och andra reformer samt lagförslag som berör yrkesutbildningen.

Högskolorna

Antagningen till högskolorna förnyades åren 2019–20, och numera fylls majoriteten av studieplatserna vid högskolorna på basis av den sökandes betyg på andra stadiet (studentexamen/yrkesinriktad grundexamen). De sökande som inte blir antagna i den betygsbaserade antagningen deltar i ett urvalsprov. Dessutom fortsätter man utveckla nya, flexibla antagningsvägar via öppna högskolestudier. Högskolornas och universitetens vilja är att öka andelen studerande som blir antagna i den betygsbaserade antagningen, främst för att det är kostnadseffektivt. I och med reformen har urvalsproven börjat hållas digitalt i allt större utsträckning.

Covid 19-pandemin har ökat många studerandes psykiska ohälsa p.g.a. distansstudier, i form av till exempel koncentrationssvårigheter och ensamhet. Studiehandledarna ser tydligt de negativa följderna av pandemin i sitt arbete, framför allt i ett ökat behov av handledning. En dels studier har även fördröjts i och med att arbetspraktiken inte kunnat förverkligas. Det här drabbade speciellt studerande inom social- och hälsovården samt utbildningssektorn. Pandemin har även medfört utmaningar för högskolornas studerandemobilitet och år 2021 var både antalet finländska studerande som åkte utomlands och antalet studerande som kom till Finland klart lägre än normalt.

Pandemin har dock även haft positiva följder. Distans- och självstudierna har ökat flexibiliteten i studierna och passar mycket bra för en del studerande. I framtiden kommer varierande undervisningsformer användas i allt högre grad, i form av både närundervisning och distansundervisning. Positivt är också att fler högskolor insett vikten av studerandenas välmående och anställt fler studiehandledare samt speciallärare för att stöda de studerande. Detta var vanligare inom yrkeshögskolesektorn före pandemin, men nu har också universiteten börjat vakna.

Relevanta artiklar:

- Unifi, 16.11.2021: [Vicerectorerna för utbildning drog upp riktlinjer för utvecklingen av urvalsproven och poängsättningen i betygssurvalet](#)
- Finlands studentkårers förbund, 18.6.2021: [Distansstudierna, ensamheten och det ekonomiska läget har försämrat välfärden för många högskolestuderande](#)
- Utbildningsstyrelsen, 15.12.2021: [Antalet studerandeutbyten minskade även under höstterminen på grund av coronaviruset](#)

Information om utbildning i Finland

- [Utbildningsstyrelsen](#)
- [Undervisnings- och kulturministeriet](#)
- [Utbildningssystemet i Finland](#)
- [Studieinfo utbildningsportal](#)
- [Information om ansökan till yrkeshögskolor](#)

Föreningens nätsidor: <https://www.sopo.fi/sv/>